

ТАРАС ШЕВЧЕНКО Й ЮЛІУШ СЛОВАЦЬКИЙ - ДІАЛОГ ЧЕРЕЗ СТОЛІТТЯ

Волинські Афіни символічно поєднали двох геніїв, пророків у своїй Вітчизні – Тараса Шевченка та Юліуша Словацького.

Тарас Шевченко жив і творив у надзвичайно складний і відповідальний для української національної справи час, коли найвидатніші представники патріотичної, національно свідомої України всіляко позбавлялися можливості вести просвітницьку роботу з відродження своєї Батьківщини. Виразник дум і сподівань українців, він у своїх творах висловив тверду впевненість у невмирущості й незборимості його національного духу, його мужності й твердості в боротьбі за свою свободу і волю. Поет закликав:

„Свою Україну любіть,
Любіть її во время люте, –
В останню, тяжкую минуту
за неї Господа моліть”.

Тарасове слово – то був голос рідного йому народу. Шевченко вірив у те, що українці неодмінно досягнуть національної свободи та незалежності. Він дав нам відчуття власної сили, відчуття своєї національної повноцінності, він воскресив українців і покликав їх до нового життя. Якби ж сьогодні почули Шевченкове слово у Росії, то не було б нечуваної жорстокості й кровопролиття мирних людей на Сході України, що так дисонує в умовах вільної, незалежної держави, вимріяної, виплеканої Великим Кобзарем.

У творчості Тараса Шевченка чимало праць, які багатогранно відтворюють його наукову подорож мальовничими місцями Волині та Поділля. Так, відвідавши у 1846 році Кременець, Тарас Шевченко у повісті “Варнак”, написаній російською мовою, зазначав: „Возвращаясь из Почаева, я зашел в Кременец посмотреть на Королеву Бону и на воздвигавшиеся в то время палаты, или кляштор, для Кременецкого лицея...”.

Устами свого героя, колишнього кріпака з берегів Случі, Тарас Шевченко сказав про Тадеуша Чацького, як одного із засновників Волинської гімназії, так: „Мир праху твоему, благородный Чацкий! Ты любил мир и просвещение! Ты любил человека, как нам Христос его любит заповедал!” Разом з тим, Великий Кобзар ніби навмисно залишив для нас чимало недописаних сюжетів і нез’ясованих фактів, щоб ми, його нащадки, століттями шукали істину.

Через відсутність поетових записів дослідники по-різному описують маршрут Тараса Шевченка на Кременеччині, але народ цього краю свято береже його невидимі сліди чи не в кожному селі. За словами академіка Миколи Жулинського, „Шевченко як міфообраз, як національний пророк, національний символ посідає чільне місце в суспільній свідомості не лише українців, а й багатьох народів світу”.

Юліуш Словацький на все життя зберіг у своєму серці образ України. Видатний польський поет-романтик створив своєрідний культ малої батьківщини, рідного міста Кременця, оспівуючи його у віршах і листах до матері Саломеї Бекю. Ці листи надходили на Волинь із Дрездена, Женеви, Парижа, Бейрута.

Особливо актуальним сьогодні стало визнання геніальним поетом права українського народу на вільний розвиток і незалежність. Крізь століття звучать слова від сучасників Юліушу Словацькому:

Бо ти живий! Живий,

Як музика Шопена,
Як мудрість віщих слів
Шевченка і Франка (Володимир Вихрущ).

Юліуш Словацький – речник польського романтизму, Тарас Шевченко – українського. Вони – поети-пророки в біблійному розумінні цього слова, тобто ті, хто викривав вади свого народу, суспільства, пропонував шлях добра, правди і визволення з чужоземного ярма. І символічним є те, що саме наш край надихав неперевершених митців слова на створення літературних шедеврів, які й через століття не втрачають своєї актуальності. Обидва поети підняли своє художнє слово до найвищих національних, мистецьких і філософських висот. Митці, поєднані Волинню, стали речниками загальнолюдських ідеалів свободи та справедливості, відродження національної культури, патріотичності та моральної відповідальності за майбутнє рідного народу. На межі тисячоліть про кожного із пророків можна промовити:

І хоч помер поет на чужині,
Колись в далекій, не своїй країні –
В новій сім'ї живуть його пісні,
Живуть у Польщі й вільній Україні (Іван Мінчук).

Попереду відкриття нових сторінок з життєвого й творчого шляху пророків у своїй Вітчизні – Тараса Шевченка та Юліуша Словацького.